

Nr 463

Av herr Mattsson m. fl., om förlängd amorteringstid för jordbrukslån med statlig kreditgaranti.

(Lika lydande med motion nr 390 i Första kammaren)

Efter motioner vid fjolårets riksdag har lantbruksstyrelsen i samråd med 1960 års jordbruksutredning företagit en översyn av vissa problem sammanhängande med jordbrukets kapitalförsörjning. Lantbruksstyrelsen har bl. a. föreslagit att amorteringstiden för driftlån skall utsträckas från 15 till 20 år men säger sig dock med hänsyftning på fjolårets motioner i frågan icke vilja beröra lånevillkoren t. ex. beträffande lånen med statsgaranti i övrigt. Styrelsen erinrar dock om att det stora kapitalbehovet inom jordbruket medför en ofta tyngande amorteringsskyldighet för jordbrukarna och ifrågasätter om inte delvis nya kreditformer kommer att erfordras i jordbruket. Dessa spörsmål torde emellertid komma att behandlas av jordbruksutredningen, framhåller lantbruksstyrelsen i sin promemoria i ärendet. Detta synes tyda på att frågan om villkoren för lån mot statsgaranti för fastighetsförvärv och utvidgningar icke kan väntas bli föremål för prövning inom den närmaste tiden.

Den till omfånget största statliga garantilånegivningen har hittills skett enligt de grunder som meddelas i jordbruksegnahemskungörelsen. Under kalenderåret 1962 utlämnades garantilån för däri avsett ändamål med 24,6 milj. kronor. För yttre rationalisering utlämnades under samma tid lån för 21,3 milj. kronor, till inre rationalisering, dvs. byggnader, täckdikningsföretag etc. 11,7 milj. och för driftlån 9,3 milj. kronor. Totalt utelöpande statliga lånegarantier var den 1 juli 1962 368,4 milj. kronor. Garantilånegivningen spelar alltså en mycket betydelsefull roll för dagens jordbruk.

Enligt de nya bestämmelser som gäller för jordbruks-egnahems- och rationaliseringsverksamheten sedan 1959 får garantilånen även gälla tvåfamiljsjordbruk. Därmed har möjligheter öppnats att bygga upp relativt kapitalkrävande företagsenheter på jordbrukets område med stöd av kreditgarantier. Enligt bl. a. av lantbruksstyrelsen åberopade beräkningar kräver ett 50-hektars jordbruk med djurhållning i Mellansverige en kapitalinsats av omkring 400 000 kronor. Man kan utgå från att kapitalbehovet i södra Sverige slättbygder är ännu större.

Med utgångspunkt från dessa förhållanden måste betydelsen av de statliga kreditgarantierna bli alltmera framträdande. Med denna tendens mot

väsentligt ökad andel främmande kapital i jordbruket — även i företag som tidigare kanske arbetat helt med eget kapital — framstår nu gällande bestämmelser beträffande amorteringstid som föråldrade. Enligt nu gällande bestämmelser kan amorteringsfrihet beviljas i högst fem år varefter garantilånet löper med högst trettioårig amorteringstid. Amorteringstiden för driftlån med statlig kreditgaranti är dock maximerad till 15 år, vilket av lantbruksstyrelsen nu alltså föreslagits ökad till 20 år.

Med hänsyn till den skuldbörda som kan förmodas vila på brukaren av ett modernt och ändamålsenligt en- eller tvåfamiljsjordbruk blir den trettioåriga amorteringen en mycket kännbar börda. Det har från skilda håll omvittnats hur bördan i många fall blir vederbörande övermäktig. Det finns heller inga rimliga skäl varför inte amorteringstiden skulle bättre avpassas efter de driftekonomiska förutsättningarna och förlängas till 40 å 50 år, ev. längre. Hela denna fråga kan enligt lantbruksstyrelsen väntas bli behandlad av den sittande jordbruksutredningen. Förhållandena för jordbruket är emellertid nu sådana, att en särskild och skyndsam behandling av denna fråga är motiverad liksom fallet tydligen kan väntas bli beträffande driftlånen. Det är icke tillfredsställande att denna angelägna reform får vila i avvaktan på jordbruksutredningens förslag. En förlängning av amorteringstiden för garantilånen synes ej heller kunna sägas föregripa jordbruksutredningens behandling av kreditfrågorna eftersom utredningen kommer att taga ställning till hela frågekomplexet och lika litet som beträffande driftlånen kan sägas bli bunden av den här förordade reformen beträffande de statliga kreditgarantierna i övrigt.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag om förlängning av amorteringstiden för lån med statlig kreditgaranti, i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 24 januari 1963

Johannes Antonsson

Anders Dahlgren

Lennart Mattsson

Rune Gustavsson

i Alvesta